

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри міжнародної економіки та туризму

Протокол № ____ від “ _____ ” 201_ р.

Зав. кафедри

_____ О.Б. Чернега

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ»

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і назва)

спеціальність 076 «Товарознавство та експертиза в митній справі»
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(назва спеціалізації)

навчально-науковий інститут економіки та підприємництва
(назва)

2016 – 2017 навчальний рік

Розробник: Самосьонок Л.М. доцент кафедри міжнародної економіки та туризму,
к.е.н., доц.

© Самосьонок Л.М., 2016 рік
© Донецький національний університет
економіки і торгівлі імені Михайла
Туган-Барановського, 2016 рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5	Обов'язкова для студентів спеціальності 076 «Товарознавство та експертиза в митній справі»	
Загальна кількість годин – 150	Семестр	
	1-й	1-й
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 6,5	26 год.	8 год.
	Практичні/ семінарські заняття	
	13 год.	6 год.
	Лабораторні	
	-	-
	Самостійна робота	
	111 год.	136 год.
	Вид контролю: Екзамен	

2. Мета та завдання дисципліни

Мета - формування системи теоретико-прикладних знань про сучасну роль, функціональне наповнення та інструментарій міжнародної торгівлі у висококонкурентному середовищі.

Завдання: засвоєння студентами знань з організаційно-комерційних принципів, форм і методів здійснення міжнародної торгівлі, механізму її регулювання відповідно до загально прийнятих норм та практики їх застосування; формування у студентів об'єктивного підходу до розуміння, ролі, місця та значущості зовнішньоторговельної діяльності в господарському механізмі; освоєння студентами вміння проводити аналіз зовнішньоторговельних операцій для визначення раціональності використання переваг, які випливають з розвитку виробничих, торговельно-економічних і науково-технічних зв'язків з зарубіжними партнерами.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб.	сам. робота		л	п/с	лаб.	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Форми та методи міжнародної торгівлі										
Тема 1. Міжнародна торгівля: основні поняття та історія становлення	14	2	1	-	11	14	0,5	0,5	-	13
Тема 2. Сучасний стан, особливості та проблеми розвитку міжнародної торгівлі	16	4	1	-	11	14	0,5	0,5	-	13
Тема 3. Організаційні форми торгівлі на міжнародному ринку	16	4	1	-	11	14,5	1	0,5	-	13
Тема 4. Методи здійснення міжнародних торговельних угод	17	4	2	-	11	14,5	1	0,5	-	13
Тема 5. Міжнародні товарні біржі	16	2	2	-	12	14,5	1	0,5	-	13
Тема 6. Міжнародні аукціони і тендери	14	2	1	-	11	13,75	0,5	0,25	-	13
Тема 7. Міжнародна виставково-ярмаркова діяльність	14	2	1		11	13,75	0,5	0,25		13
Разом за змістовим модулем 1	107	20	9	-	78	99	5	3	-	91
Змістовий модуль 2. Здійснення міжнародних торговельних операцій та їх регулювання										
Тема 8. Національні інструменти регулювання міжнародної торгівлі	15	2	2	-	11	17	1	1	-	15
Тема 9. Досвід регулювання міжнародної торгівлі у рамках СОТ	14	2	1	-	11	17	1	1	-	15
Тема 10. Україна у системі міжнародних торговельних відносин	14	2	1	-	11	17	1	1	-	15
Разом за змістовим модулем 2	43	6	4	-	33	51	3	3	-	45
Усього годин	150	26	13	-	111	150	8	6	-	136

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Кількість годин
1	Семінар – розгорнута бесіда Розвиток міжнародної торгівлі в сучасних умовах	1
2	Семінар запитань і відповідей Аналіз показників розвитку міжнародної торгівлі	1
3	Семінар – дискусія Форми міжнародної торгівлі	1
4	Семінар – розгорнута бесіда Прямий та непрямий методи міжнародної торгівлі	2
5	Семінар з виконанням розрахункових задач Міжнародна біржова діяльність	2
6	Семінар з виконанням практичних задач Техніка проведення міжнародних аукціонів та тендерів	1
7	Семінар запитань і відповідей Ярмарково-виставкова діяльність в міжнародній торгівлі	1
8	Семінар запитань і відповідей Державне регулювання зовнішньоторговельної діяльності	2
9	Семінар запитань і відповідей Методи регулювання міжнародної торгівлі на наднаціональному рівні	1
10	Семінар – дискусія Зовнішньоторговельна діяльність національних суб'єктів господарювання	1

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Добір статистичної інформації за результатами торгів акціями та складання на її підставі таблиць та графіків.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема заняття	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Форми та методи міжнародної торгівлі			
Тема 1: Розвиток міжнародної торгівлі в сучасних умовах	11	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: роль, яку відіграє міжнародна торгівля в системі форм міжнародних економічних відносин; зміст операційного та державно-політичного підходів до розуміння сутності міжнародної торгівлі; особливості етапів розвитку міжнародної торгівлі та критерії їх виокремлення; особливості торговельних процесів і методів їх регулювання, що прита-	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання допові-

		манні сучасному етапу розвитку міжнародної торгівлі; специфічні проблеми міжнародної торгівлі; взаємозв'язок і взаємозалежність зовнішньоторговельної і валютно-курсової політики країни. Джерела [1, 2; 4; 6-8; 10; 23]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	дей.
Тема 2: Аналіз показників розвитку міжнародної торгівлі	11	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сфери застосування обсягових показників розвитку міжнародної торгівлі; переваги та недоліки використання експортної квоти в міжнародних зіставленнях; необхідність дослідження інтенсивності та рівня внутрішньогалузевого обміну в міжнародній торгівлі; сутність макроекономічних показників розвитку міжнародної торгівлі. Джерело [1-5, 7, 9-10, 14, 17, 21-23]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант.
Тема 3: Форми міжнародної торгівлі	11	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: класифікаційні критерії форм міжнародної торгівлі; форми міжнародної торгівлі за специфікою регулювання; форми міжнародної торгівлі за специфікою взаємодії суб'єктів; види міжнародної кооперації; специфіка взаємовідносин експортера та імпортера при компенсаційній (зустрічній) торгівлі; специфіка взаємовідносин сторін при орендній торгівлі; критерії класифікації лізингових операцій в міжнародній торгівлі; особливості світової торгівлі сировинними товарами; я сучасна міжнародна торгівля машино-технічною продукцією; типи, елементи та принципи технічного обслуговування машино-технічної продукції на світовому ринку; ознайомитись з чинниками, від яких залежить вибір форми технічного обслуговування машино-технічної продукції на зарубіжному ринку; переваги і недоліки торгівлі машино-технічною продукцією в розібраному вигляді; форми угод, що використовуються в сучасній світовій практиці торгівлі комплексним обладнанням Джерело: [1-5, 14, 17, 21-23]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень.
Тема 4: Прямий та непрямі методи міжнародної торгівлі	11	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: класифікація методів міжнародної торгівлі; переваги і недоліки прямої торгівлі; типи непрямой торгівлі; сутність торговельно-посередницьких операцій; характеристика типів торговельно-посередницьких фірм; особливості торгівлі через торговельно-посередницькі фірми; характеристика видів посередницьких операцій (операцій з перепродажу, комісійних, агентських, брокерських); методи розрахунку та виплати винагороди посередникам. Джерело [1-5, 14, 17, 18, 21-23] 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань.
Тема 5: Міжнародна біржова діяльність	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність та особливості функціонування міжнародних товарних бірж; критерії типізації та надати класифікацію міжнародних товарних бірж; основні вимоги до біржових товарів; спеціалізовані та універсальні міжнародні товарні біржі; характеристика біржової торговельної інфраструктури; етапи проведення біржової торгівлі та характеристика техніки біржових операцій; види та сутність біржових доручень; характеристика біржових угод; сучасні тенденції розвитку міжнародної біржової торгівлі товарами. Джерело [1-4, 19] 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань.

Тема 6: Техніка проведення міжнародних аукціонів та тендерів	11	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: визначити сутність та організаційні форми аукціонної торгівлі; типізація аукціонів за функціональною спрямованістю; типізація аукціонів за формою організації торгівлі; основні вимоги до аукціонних товарів; світові центри міжнародної аукціонної торгівлі; характеристика етапів проведення аукціону; вимоги до проведення аукціону; типи аукціонних торгів; сучасні тенденції розвитку міжнародної аукціонної торгівлі товарами; значення терміну «тендер»; характеристика етапів проведення міжнародного аукціону; сучасні тенденції розвитку міжнародної тендерної торгівлі. Джерело [1-4, 19] 2. Самотестування.	
Тема 7: Ярмарково-виставкова діяльність в міжнародній торгівлі	11	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність термінів «виставка», «ярмарок»; функції міжнародних виставок та ярмарків; об'єкти міжнародної виставково/ярмаркової діяльності; світові центри торговельних виставок та ярмарків; типізація міжнародних виставок/ярмарків; характеристика етапів проведення міжнародних виставок/ярмарків; алгоритм визначення ефективності виставкової діяльності; сучасні тенденції розвитку міжнародної виставково/ярмаркової діяльності. Джерело: [1-4, 10, 14, 19-22] 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань.
Разом змістовий модуль 1	78		
Змістовий модуль 2. Здійснення міжнародних торговельних операцій та їх регулювання			
Тема 8: Державне регулювання зовнішньоторговельної діяльності	11	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність системи регулювання міжнародної торгівлі; рівні регулювання міжнародної торгівлі; сутність обмежувальної ділової практики та її форми; методи та інструменти обмежувальної ділової практики в міжнародній торгівлі; сутність і структурні елементи зовнішньої, зовнішньоекономічної та зовнішньоторговельної політик країни; основні типи зовнішньоторговельних політик, що існують у міжнародній практиці; критерії класифікації протекціонізму; сутність монополії держави на зовнішню торгівлю та інші види зовнішньоекономічної діяльності; напрями та інструменти регулювання міжнародної торгівлі, що використовують на міжнародному рівні; стандартні елементи митного тарифу країни; сутність митної процедури; інструменти регулювання зовнішньої торгівлі утворюють поняття «адміністративні формальності»/ Джерело:[1-4, 9-13, 15, 17-21]/ 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань, понятійний диктант.
Тема 9: Методи регулювання міжнародної торгівлі на наднаціональному рівні	11	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: організації, що входять до системи міжнародних організацій з регулювання міжнародної торгівлі та сприяння її розвитку; структура ГАТТ; функції та основні напрями діяльності Світової організації торгівлі; фундаментальні принципи уніфікованих міжнародних правил товарної торгівлі; принцип недискримінації, назвати винятки з нього; сутність принципу взаємності, або еквівалентності; принцип доступу до ринку. сутність положення про свободу транзиту; принципи ГАТТ щодо визначення ціни товару для митних цілей; характеристика Статті VIII ГАТТ «Збори та формальності при імпорті та експорті»; багатосторонні угоди регулювання міжнародної торгівлі; характеристика секторальних угод з міжнародної торгівлі в межах СОТ. Джерел 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань.

міжнародної торгівлі при формуванні зовнішньоторговельної стратегії														
10. Уміння укладати біржові угоди			+							+				
11. Уміння організовувати та проводити аукціони, тендери, виставки, ярмарки			+							+				
12. Уміння здійснювати планування інфраструктурного забезпечення зовнішньоторговельної діяльності			+										+	
13. Уміння застосовувати інструменти регулювання зовнішньоторговельних відносин			+									+		
14. Здатність планування міжнародних виробництв та інфраструктури міжнародного обміну			+								+			
15. Здатність прогнозування наслідків застосування міжнародної торгівлі у якості державно-політичного інструменту											+			

8. Форми навчання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: на протязі семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів);

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	2		1			3
Тема 2	2		1			3
Тема 3	2		1			6
Разом змістовий модуль 1	6		3	3		12
Змістовий модуль 2						
Тема 1	1	2	1			4
Тема 2	1	2	0,5			3,5
Тема 3	1	2	0,5		3	6,5
Разом змістовий модуль 2	3	6	2		3	14
Змістовий модуль 3						
Тема 1	1	2	1			4
Тема 2	1	2	0,5			3,5
Тема 3	1	2	0,5		3	6,5
Разом змістовий модуль 3	3	6	2		3	14
Разом						50

Оцінювання студентів при проведенні екзамену з використанням комп'ютерної програми «TestXPro»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань).

Оцінювання *тестових завдань* (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі інформації, яку надає комп'ютер за результатами тестування (кількість правильних відповідей). Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання *теоретичної частини* екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання **практичної частини** (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Оцінювання студентів при проведенні екзамену без використання комп'ютерної програми «TestXPro»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань). Оцінювання *тестових завдань* (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі підрахунку кількості правильних тестів. Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання *теоретичної частини* екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання **практичної частини** (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розраху-

	нках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	3, «задовільно»
59-30	FX	2, «незадовільно»
0-29	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Комплекти індивідуальних завдань.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Базова

1. Самосьонко Л.М. Міжнародна торгівля [ел.видання]: консп. лекцій для студ. спеціальності «Товарознавство та експертиза в митній справі» / Л.М.Самосьонко – Кривий Ріг: [ДонНУЕТ], 2016.
2. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: підручник [Текст]: Вид. 5-е перероб. та доп../Ю. Г. Козак [та ін.] ; - Київ-Катовіце-Краков.:Центр учбової літератури, 2015. - 272 с.
3. Митна справа : навч. посіб. / [О. Є. Кузьмін та ін.] ; Нац. Ун-т «Львів. Політехніка». – Львів : Вид-во Львів. Політехніки, 2015. – 230 с.
4. Кравченко Є. В. Міжнародна торгівля [Текст]: підручник : затв. М-вом освіти і науки України для студ. вищ. навч. закл./[Ю. Г. Козак та ін.] ; - К.: Центр учб. л-ри, 2011. - 512 с.
5. Павленко, І. І. Міжнародна торгівля та інвестиції [Текст]: навч. посіб. : рекомендов. М-вом освіти і науки України для студ. вищ. навч. закл./І. І. Павленко, О. В. Варяниченко, Н. А. Навроцька ; - К.:Центр учбової літератури, 2012. - 256 с.

- 6 Циганкова Т. М. Міжнародна торгівля [Текст]: навчальний посібник. / Т. М. Циганкова, Л. П.Петрашко, Т. В.Кальченко/ - К.: КНЕУ, 2003. - 347 с.

Допоміжна

7. Бабенко, В. О. Міжнародна економіка [Текст]: навч. посіб./В. О. Бабенко - К.:Основа, 2010. - 184 с.
8. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV – XVIII вв. Т. 1 – Структури повсякденності: можливе і неможливе // Научная монографія// М.: Прогресс. – 1986, 622 с.
9. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV – XVIII вв. Т. 2 – Ігри обміну // Научная монографія// М.: Прогресс. – 1988, 632 с.
10. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV – XVIII вв. Т. 3 – Время мира // Научная монографія// М.: Прогресс. – 1992, 679 с.
11. Золотарьова О. В. Міжнародна економіка [Текст]: підручник : затв. М-вом освіти і науки, молоді та спорту України для студ. вищ. навч. закл./[В. В. Білоцерківець та ін.] ; - К.:Центр учбової літератури, 2012. - 416 с.
12. Міжнародне економічне право: Підручник / В. Опришко, А. Коста, К. Квінтано та ін.; За наук. ред. В. Опришка. — К.: КНЕУ, 2006. — 496 с. (Англ. мовою).
13. Осташко Т. О. Сільське господарство в умовах СОТ і ЄС / Т. О. Осташко — К. : Інститут сільського розвитку, 2005. — 72с.
14. Пахомов Ю. М. Міжнародна макроекономіка [Текст]: навч. посіб. : рекомендов. М-вом освіти і науки України для студ. вищ. навч. закл./[Ю. Г. Козак та ін.] ; - К.:Центр учбової літератури, 2012. - 400 с.
15. Митна справа : підручник / [А. І. Крисоватий та ін. ; за ред. А. І. Крисоватого] ; Терноп. нац. екон. Ун-т., Ф-т фінансів, Каф. податків і фіскал. політики. – Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2014. – 539 с.
16. Митне обслуговування міжнародної економічної діяльності в умовах євроінтеграції: теоретичні положення і методичні підходи до практичних і лабораторних занять : навч. посіб. / [О. Є. Кузьмін та ін.] ; Нац. Ун-т «Львів. Політехніка». – Львів : Міські інформ. Системи, 2015. – 161 С.
17. Митне право : навч.-метод. посіб. / В. Т. Білоус, О. О. Кузьменко, Н. І. Блащук. – Ірпінь : ВЦ НУДПСУ, 2012. – 105 с.
18. Митне право Європи : хрестоматія / Держ. ВНЗ «Ужгород. нац. ун- т» ; [уклад. Л. М. Дорофєєва]. – Ужгород : Бреза, 2014. – 526 с.
19. Митний менеджмент : [посібник] / Т. В. Калінеску, Ю. А. Романовська, О. М. Антіпов ; Східноукр. нац. Ун-т ім. Володимира Даля. – Северодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015. – 371 с.
20. Нариси з історії митної справи та митного законодавства України-Руси / П. М. Дідусенко, Т. С. Мавродій, С. А. Пахневський ; під заг. ред. П. М. Дідусенка. – К. : Вид-во «Софія А», 2005. – 634 с.
21. Науково-практичний коментар Митного кодексу України : станом на 11 липня 2014 р. / авт. кол. А. І. Суббот, Т. О. Мацелик, В. М. Вишновецький. – К. : ЦУЛ, 2014. – 664 с.

- 22 Оніщик Ю. В. Правове регулювання митних відносин в Україні та в країнах Європейського Союзу : фінансово-правовий аспект : монографія / НУДПСУ. – К. : Вид-во : КТ «Забеліна-Фільковська Тетяна Сергіївна і компанія «Київська нотна фабрика», 2013. – 480 с.
 - 23 Осадча Н. В. Формування глобальних інститутів регулювання митної справи : монографія. – Дніпропетровськ : Нова Ідеологія, 2013. – 316 с.
 - 24 Пашко П. В. Митна безпека : теорія (методологія та практичні рекомендації) : монографія / Нац. академія наук України, Інститут регіональних досліджень ; рец. : Н. А. Мікула, Ю. Є. Петруня, Т. І. Єфіменко. – Одеса : АТ «ПЛАСКЕ», 2009. – Т. І. – 628 с. – (Митна справа в Україні).
 - 25 Прусс В. М. Організація митної справи в Україні : навч. посіб. / В. М. Прусс, – В. М. Пітерська. – Одеса : Фенікс. – 2009. – 254 с.
 - 26 Шершун А. А. Митні правила в Україні : підручник. – Харків : Факт, 2013. – 512 с. – (Асоціація міжнародних автомобільних перевізників України.)
 - 27 Шкурупій О. В. Митна статистика. Практикум : навч. посіб. / О. В. Шкурупій, Ю. Ф. Строчихін, Л. І. Вишневецька. – К. : ЦУЛ, 2014. – 224 с.
- Інформаційні ресурси
28. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України / Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
 29. Офіційний сайт Національної Академії Наук України / Режим доступу: <http://www.nas.gov.ua>
 30. Офіційний сайт Світової організації торгівлі / Режим доступу: <http://www.wto.org/>
 31. Офіційний сайт Світового Банку / Режим доступу: <http://www.worldbank.org/>
 32. Офіційний сайт Європейської Комісії / Режим доступу: <http://ec.europa.eu/trade/>
 33. Офіційний сайт Департаменту сільського господарства США / Режим доступу: <http://www.fas.usda.gov/itp/policy/nafta/nafta.asp>